

Utvecklingen av AI Sverige

Garmer spred tekniken i Sverige, främst inom travkretsar. 1985 introducerades TAI i Sverige av vet Darenius och vet Hellander. Därefter har utvecklingen gått snabbt (se diagrammen på detta uppslag).

Sammanfattningsvis kan man säga att trenden är entydig både inom trav och svensk halvblod. Från att ha varit dominerande kommer naturlig betäckning att bli en marginalföreteelse.

AI blir det dominerande förfaringsättet vid betäckning, med tonvikten på TAI.

Fölningsprocenten är tämligen oförändrad i jämförelse N mellan AI, något sämre vid TAI.

FAI förblir en marginalföreteelse framförallt beroende på sämre dräktighetsresultat samt betydligt dyrare (mer veterinära) kostnader.

Lagar och förordningar

AI styrs av en författning skriven av Jordbruksverket. Författningen är den praktiska tillämpningen av de lagar och förordningar Sveriges riksdag beslutat. För att bedriva semin verksamhet måste man ha tillstånd från Jordbruksverket. För godkännande krävs att de som jobbar med seminverksamheten har erforderlig utbildning, samt att man har en ansvarig veterinär. Tillstånd för seminverksamhet skall sökas varje år och tillsammans med ansökan skall även ansvarig veterinär bifoga en förbindelse att han/hon skall utöva tillsyn över verksamheten.

Författningen styr även vilken provtagning som skall ske med hingsten för att säkra att seminerna är smittfria. Vidare regleras att hingst som står på AI inte får betäcka naturligt (30 dagars karens samt provtagning).

Artikelförfattaren under tappning av halvblodshingst mars -06

Däremot får man använda hingsten direkt för naturlig betäckning utan karens efter att den har använts till AI.

Författningen styr också seminverksamheten på så vis att den förbjuder användande av hingstar som för smitta, har dålig fruktsamhet eller som för genetiska defek-

ter. I författningen finns också reglerat den journalföring som skall finnas på en seminstation. Varje tappning skall dokumenteras, spermans mängd, motilitet och koncentration.

Liksom varje gynekologisk undersökning av stona skall journalföras och arkiveras i minst fem år.

För den som vill läsa mera finns författningen att ladda ned från Jordbruksverkets hemsida. Författningen heter SJVFS 1999:113 sak nr M4.

Hur går då till rent praktiskt med semin?

I Sverige har man principen att man vid seminverksamhet ultraljudskontrollerar stona måndagar, onsdagar och fredagar.

Den principen infördes av veterinärklinken på Flyinge och eftersom de är marknadsledande inom halvblodsaveln, följde resten av hästsverige efter.

Kontrollen av stona är utgångspunkten för vilka ston som skall semineras hemma, och vilken sperma som eventuellt skall

ASVT utveckling betäckningsmetoder -86 till -99

